

RAPPORT

Flora- en faunaquickscan Adelsweg te Lienden

Opdrachtgever
S2P BV
Hoogschaijkseweg 11a
5374 EC Schaijk

Projectnummer
Aeres Milieu projectnummer AM14033

Status rapport
Definitief vs.6

Contactgegevens
Aeres Milieu B.V.
Postbus 1015
6040 KA ROERMOND
(t) 0475 – 320 000
(f) 0475 – 321 967
e-mail: info@aeres-milieu.nl
www.aeres-milieu.nl

Autorisatie

Opsteller rapport:	paraaf	datum
ir. J.P.M. Hovens		15 december 2014
ir. G. Hovens (Faunaconsult)		
Kwaliteitscontrole:	paraaf	datum
ing. T.K.P.G. Thijssen		15 december 2014

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	4
2. BELEIDSKADER	5
2.1 Inleiding	5
2.2 Flora- en faunawet.....	5
2.3 Natuurbeschermingswet 1998.....	6
2.4 Natuurnetwerk Nederland	7
3. WERKWIJZE	8
3.1 Beschrijving van het plangebied.....	8
3.2 Veldinventarisatie	9
4. RESULTATEN INVENTARISATIE	10
4.1 Resultaten beleidsinventarisatie.....	10
4.2 Resultaten veldinventarisatie.....	12
5. EFFECTEN VAN DE VOORGENOMEN INGREEP	16
5.1 De ingreep	16
5.2 Effecten op algemene beschermde soorten in het plangebied	17
5.3 Effecten op algemene vogels	17
5.4 Effecten op omgevingsscansoorten	17
5.5 Effecten op de steenuil en kerkuil	17
5.4 Effecten op vleermuizen	18
5.5 Effecten op de tongvaren	18
5.6 Effecten op beschermde natuurgebieden	18
6. CONSEQUENTIES VANUIT DE WET- EN REGELGEVING	19
6.1 Flora- en faunawet.....	19
6.2 Overige regelgeving	21
Literatuur	22

1. INLEIDING

In opdracht van S2P BV heeft Aeres Milieu in samenwerking met Faunaconsult een quickscan Flora- en faunawet uitgevoerd voor de herinrichting van een locatie aan de Adelsweg te Lienden (Gemeente Buren).

Aeres Milieu is gevraagd het volgende aan te geven:

- welke beschermde dieren en planten komen mogelijk voor in het plangebied
- welke effecten heeft de voorgenomen ingreep
- kunnen negatieve effecten zoveel mogelijk worden gemitigeerd (verzacht)
- welke eventuele gevolgen zijn er met betrekking tot de Vogel- en Habitatrichtlijn, de Natuurbeschermingswet en de EHS en op welke wijze kunnen die worden gecompenseerd.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het huidige beleidskader en van de Flora- en faunawet. Hoofdstuk 3 beschrijft het plangebied en de werkwijze van de inventarisaties van de natuurwaarden. In hoofdstuk 4 worden de resultaten van de beleids- en veldinventarisaties weergegeven en in hoofdstuk 5 de effecten van de voorgenomen ingreep op de aanwezige natuurwaarden. Hoofdstuk 6 behandelt de consequenties van wet- en regelgeving.

2. BELEIDSKADER

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een toelichting gegeven op het natuurbeleid van de diverse overheden, dat van belang is bij de voorgenomen herinrichting van het plangebied. Het natuur- en soortenbeleid is in Nederland geregeld in de Wet op de Ruimtelijke Ordening, de Natuurbeschermingswet en de Flora- en faunawet. Hiermee wordt onder andere invulling gegeven aan de Europese wet- en regelgeving, zoals de Vogel- en Habitatrichtlijn.

2.2 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet (Stb. 1998, 402) is op 1 april 2002 in werking is getreden. Deze wet bundelt onder meer de bepalingen over soortenbescherming die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen, namelijk de Vogelwet 1936, de Jachtwet, (de oude) Natuurbeschermingswet, de Nuttige Dierenwet 1914 en de Wet bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten. De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van circa 500 plant- en diersoorten. Het gaat hierbij om alle inheemse zoogdieren (uitgezonderd bruine rat, zwarte rat en huismuis), alle inheemse vogelsoorten, alle amfibieën en reptielen, een aantal vissen en enkele bij AMvB (Stb. 523, 2000) speciaal aangewezen plant- en diersoorten. Uitgangspunt van de wet is het 'nee, tenzij'- beginsel. Slechts voor een beperkt aantal handelingen kan op basis van artikel 75 van de Flora- en faunawet ontheffing worden verleend van de verboden uit artikel 8 t/m 11 van de wet (voor zover hiervoor niet reeds op basis van een ander artikel vrijstelling of ontheffing kan worden verleend). Voorwaarde daarbij is dat met de voorgenomen activiteit geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Kort gezegd worden de onder de Flora- en faunawet beschermde plant- en diersoorten in drie categorieën opgedeeld, met elk een ander regime wat betreft ontheffingen:

- algemene soorten (FF1);
- overige soorten (FF2);
- streng beschermde soorten (FF3).

De categorie 'algemene soorten' - zoals mol en konijn - is voor de meeste activiteiten vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag.

De categorie 'overige soorten' is eveneens voor de meeste activiteiten vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag, mits die activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie (EL&I) goedgekeurde gedragscode. In zo'n code geeft een sector zelf aan welke gedragslijnen men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen, bijvoorbeeld: altijd eerst inventariseren waar de soorten precies voorkomen en daar met de werkzaamheden rekening mee houden, bijvoorbeeld door een hol af te schermen of de standplaats van planten aan te geven. Voor ingrepen waarvoor geen goedgekeurde gedragscode bestaat, moet ten aanzien van verblijfplaatsen van beschermde soorten uit de categorie 'overige soorten', een ontheffing worden aangevraagd. Daarbij kan worden volstaan met een zogenaamde lichte toetsing. Dat houdt in dat de voorgenomen maatregelen 'geen afbreuk doen aan gunstige staat van instandhouding van de soort'.

De categorie 'streng beschermde soorten' omvat de soorten die worden genoemd in bijlage 4 van de Habitatrichtlijn of bijlage 1 van AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet. Voor de categorie 'streng beschermde soorten' wordt slechts in een beperkt aantal situaties een vrijstelling verleend. Voor bijlage 1 soorten wordt getoetst aan de volgende drie criteria (Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005):

- 1) er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort
- 2) er is geen goed alternatief
- 3) de activiteit past binnen een van de hierna genoemde belangen:
 - Onderzoek en onderwijs;
 - Repopulatie en herintroductie;

- Bescherming van flora en fauna;
- Veiligheid van het luchtverkeer;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van openbaar belang;
- Voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom
- Belangrijke overlast veroorzaakt door dieren;
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw;
- Bestendig gebruik;
- Uitvoering in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Deze drie criteria vormen de zogenaamde uitgebreide toets en aan alle drie moet worden voldaan. Als het gaat om een ontheffingsaanvraag in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en het gaat om streng beschermde soorten en/of vogels, dan wordt extra getoetst op een vierde criterium:

4) de werkzaamheden moeten zodanig uitgevoerd worden dat er sprake is van 'zorgvuldig handelen'

Voor ruimtelijke maatregelen kan men ten aanzien van streng beschermde soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn ontheffing krijgen op grond van belangen die zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna
- Volksgezondheid of openbare veiligheid
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor ruimtelijke maatregelen kan men ten aanzien van vogels ontheffing krijgen op grond van belangen die zijn opgenomen in de Vogelrichtlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna
- Veiligheid van het luchtverkeer
- Volksgezondheid of openbare veiligheid

2.3 Natuurbeschermingswet 1998

Natuurbeschermingswet 1998 beschermt verschillende soorten gebieden

De eerste Natuurbeschermingswet in Nederland dateert van 1967, deze wet maakte het mogelijk om natuurgebieden en soorten te beschermen, onder andere door het aanwijzen van beschermde natuurmonumenten. Deze oorspronkelijke natuurbeschermingswet is in 1998 vervangen en sindsdien richt de wet zich nog uitsluitend op de bescherming van gebieden.

De bepalingen van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn (tezamen genoemd "Natura 2000") zijn geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet. Zodoende is het Europese beleid ten aanzien van natuurbescherming in de Nederlandse wet verankerd. De Natuurbeschermingswet regelt de aanwijzing en bescherming van de volgende soorten gebieden:

- Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (samen zijn dit de Natura 2000-gebieden);
- Beschermde natuurmonumenten;
- Wetlands (RAMSAR Conventie).

De Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG) richt zich op de bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten en in het bijzonder op de leefgebieden van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten. In de richtlijn worden nadere regels gesteld aan de bescherming, het beheer en de regulering van vogelsoorten. Een aantal gebieden is hierbij aangewezen als speciale beschermingszone. Deze gebieden maken onderdeel uit van Natura 2000, het ecologische netwerk van natuurgebieden in Europa. Voor beschermde vogelsoorten kan geen ontheffing worden aangevraagd voor uitvoering van werkzaamheden.

De Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG) richt zich op de instandhouding van natuurlijke habitats, habitats van soorten en de bescherming van plant- en diersoorten, met uitzondering van vogels. In bijlage I van deze richtlijn worden speciale beschermingszones aangewezen voor kwetsbare, bedreigde of zeldzame habitattypen. Bijlage II vermeldt de kwetsbare, bedreigde of zeldzame dier- en plantensoorten die beschermd moeten worden door speciale beschermingszones aan te wijzen. Bijlage IV vermeldt in het wild voorkomende kwetsbare, bedreigde of zeldzame dier- en plantensoorten die strikt beschermd moeten worden.

Natura 2000

De Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn vormen samen Natura 2000. Alle lidstaten van de Europese Unie wijzen beschermde natuurgebieden aan die waardevol zijn voor het behoud van biodiversiteit in Europa. Nederland zal aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging maken rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de minister van EL&I. Daarnaast zal Nederland in de komende jaren voor alle gebieden die samen Natura 2000 vormen, beheersplannen opstellen. Deze beheersplannen maken duidelijk welke activiteiten wel en niet mogelijk zijn in en om die gebieden.

Beschermde natuurmonumenten

Met de aanwijzing van Natura 2000-gebieden zullen Beschermde Natuurmonumenten die overlappen met zo'n aanwijzing komen te vervallen. De buiten de Natura 2000 gebieden gelegen Beschermde Natuurmonumenten blijven bestaan. Beschermde Natuurmonumenten zijn als zodanig aangewezen vanwege de aanwezigheid van grote ecologische waarden.

Wetlands (RAMSAR Conventie)

De Ramsar-conventie is een internationale overeenkomst inzake watergebieden (draslanden) die van internationale betekenis zijn, in het bijzonder als woongebied voor watervogels. Een groot deel van deze beschermde wetlands is in Nederland ook al als Natura 2000 gebied aangewezen.

2.4 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland, vroeger de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd, is het Nederlandse netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

In het Natuurnetwerk Nederland liggen:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en de Waddenzee;
- alle Natura 2000-gebieden.

Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor de begrenzing en ontwikkeling van dit natuurnetwerk. Tot die tijd was de Rijksoverheid hiervoor verantwoordelijk. In het Natuurpact hebben de provincies met het rijk afgesproken om tot 2027 80.000 hectare natuur in te richten. Het Natuurnetwerk Nederland moet uiteindelijk samen met de natuurgebieden in andere Europese landen het aaneengesloten pan-Europees Ecologisch Netwerk (PEEN) vormen.

3. WERKWIJZE

3.1 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied bestaat uit een bedrijventerrein met bedrijfshallen en verharde parkeerplaatsen en een aangrenzende weide met hoogstamperenbomen. Tussen de hoogstamboomgaard en het bedrijventerrein bevindt zich een houtsingel die grotendeels bestaat uit meidoorns en bramen. Verder groeien op de parkeerplaats aan de Adelsweg wat bomen en struiken als dauwbraam, wilg, ruwe berk en hazelaar. Aan de randen van de parkeerplaatsen groeit riet en algemene kruiden als kompassla, basterdwederik, gewone moesdistel, Jacobskruid, gewone reigersbek en paardenbloem. Daarnaast is er wat opslag van ratelpopulier. Het plangebied is aan drie zijden omsloten door bebouwing, maar de hoogstamboomgaard (onderdeel van het plangebied) grenst aan de noordwest- en zuidwestzijde aan kleine boomgaarden. Ten westen daarvan ligt agrarisch gebied met weilanden, akkers en boerderijen. De ligging van het plangebied is weergegeven in figuur 3.1.

Figuur 3.1. Het plangebied (rood omlijnd; de bestaande bebouwing is blauw gearceerd).

3.2 Veldinventarisatie

Op 9 juli 2014 heeft Faunaconsult het plangebied en haar omgeving bezocht voor een quickscan. Daarbij werden de aanwezige biotopen beoordeeld op hun geschiktheid als habitat voor beschermde dier- en plantensoorten. Tevens werd er gezocht naar (tekenen van aanwezigheid van) beschermde planten, zoogdieren, vogels, reptielen en amfibieën. Met betrekking tot zoogdieren werd speciaal gelet op pootafdrukken, krabsporen, wissels, uitwerpselen, haren, graafsporen, holen, en potentieel geschikte verblijfplaatsen.

Alle te slopen gebouwen in het plangebied zijn van binnen- en buitenaf geïnspecteerd op de aanwezigheid van strenger beschermde vogelnesten, vleermuizen, hun uitwerpselen etc. De 'golven' onder het dak van de te slopen loods werden daarbij, met behulp van een ladder en zaklamp, afgezocht naar vogelnesten (zoals de huismus).

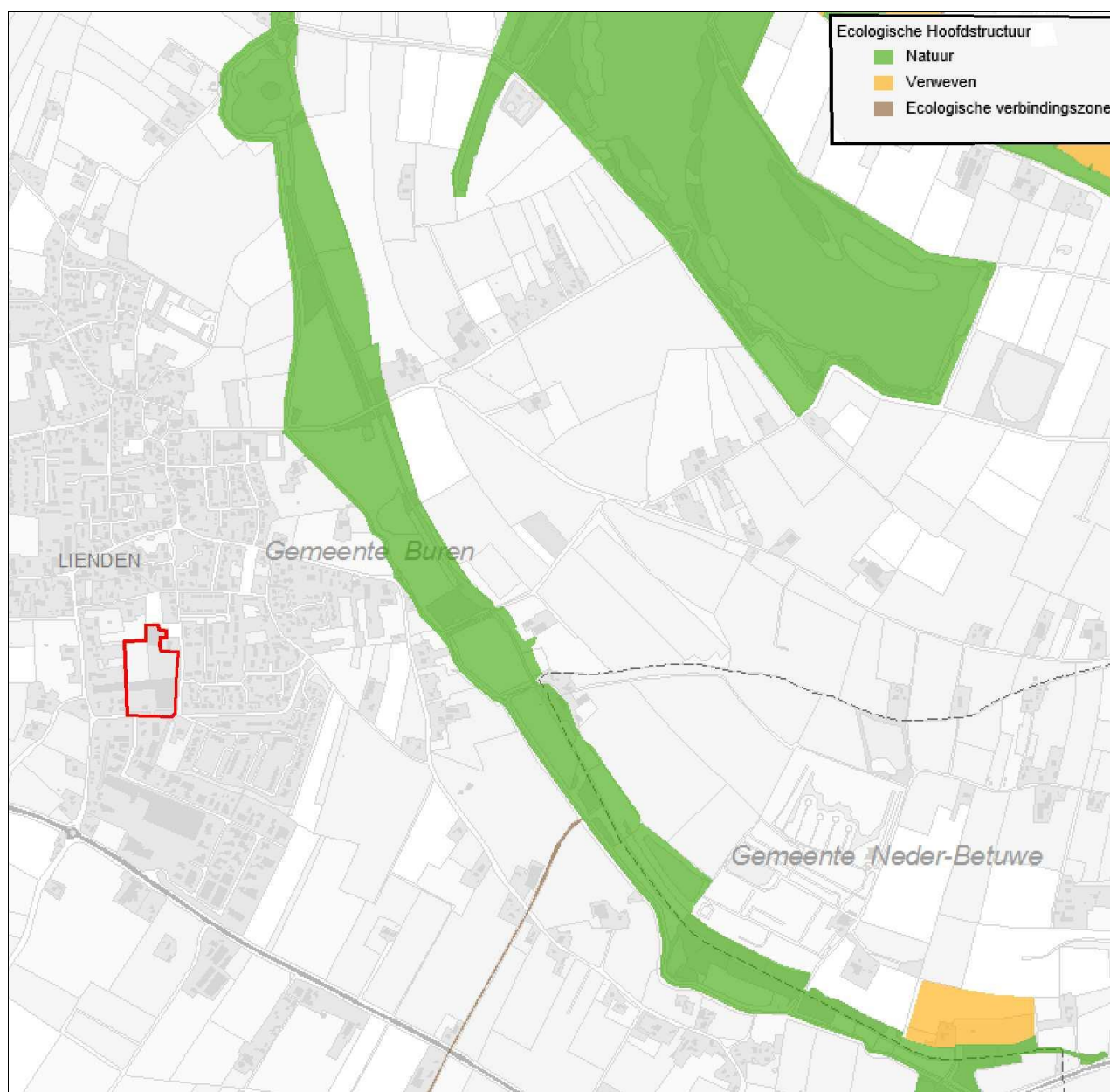
Daarnaast is de omgeving van het plangebied beoordeeld als nesthabitat voor de steenuil en kerkuil. Op drie geschikt ogende locaties werden vervolgens omwonenden geïnterviewd.

Aan de hand van relevante (verspreidings)literatuur (RAVON, 2006, 2007, 2010, 2011, 2013 en www.waarneming.nl) is vervolgens ingeschat welke beschermde soorten mogelijk in het plangebied voorkomen.

4. RESULTATEN INVENTARISATIE

4.1 Resultaten beleidsinventarisatie

Het plangebied ligt op ruim 600 meter afstand van het dichtstbijzijnde onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NN), voorheen de EHS (Ecologische HoofdStructuur) genoemd, in de categorie Natuur'. Zie figuur 4.1.1.

Figuur 4.1.1. Ligging van het plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van de EHS.

Natura 2000-gebied 'Rijntakken' is het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (Natura 2000-gebieden 'Uiterwaarden IJssel', 'Uiterwaarden Neder-Rijn', 'Uiterwaarden Waal' en 'Gelderse Poort' zijn samengevoegd tot Natura 2000-gebied 'Rijntakken'). Natura 2000-gebied 'Rijntakken' ligt op circa 2,1 kilometer afstand van het plangebied (zie figuur 4.1.2).

Andere Natura 2000-gebieden, wetlands en nationale landschappen liggen op grote afstand van het plangebied.

Figuur 4.1.2. Ligging van het plangebied (rode omcirkeld) ten opzichte van Natura 2000-gebied 'Rijntakken' (geel weergegeven).

4.2 Resultaten veldinventarisatie

Zoogdieren

De spitse daken op de te slopen of te renoveren bedrijfshallen zijn belegd met golfplaten, waartegen veelal isolatiewol is geplaatst. Doordat deze isolatiewol nauw aansluit, zijn er in het dak geen holten die geschikt zijn voor vleermuizen. Doordat de hallen bovendien geen spouw bevatten, en veelvuldig worden gebruikt, zijn er in de hallen zelf geen potentiële vleermuisverblijven aanwezig. De betimmeringen onder de dakrand van de hallen sluiten meestal goed aan op de muur, zodat er meestal geen vleermuizen onder kunnen kruipen; Op twee locaties is er echter een kierende houten betimmering aanwezig, waar vleermuizen onder zouden kunnen kruipen. Eén van die locaties heeft geen enkele geleiding in de vorm van opgaande begroeiingen, zodat hier in de paartijd geen vleermuizen zijn te verwachten (paarterritoria bevinden zich doorgaans tussen hoge bomen), maar mogelijk wel in de kraamtijd. De andere locatie met een kierende houten betimmering bevindt zich naast een houtsingel van meidoorns en lijkt daardoor zeer geschikt als zomer- paar- of kraamverblijf voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis (voor laatvliegers is de betimmering te laag). Omdat de betreffende hal 's winters echter niet wordt verwarmd, zijn beide betimmeringen ongeschikt als vleermuiswinterverblijf.

Acht fruitbomen in het plangebied zijn volledig hol en daardoor zeer geschikt als winter-, zomer-, kraam- of paarverblijf voor boombewonende vleermuissoorten als grootoorvleermuis, rosse vleermuis, watervleermuis, baardvleermuis en franjestaart.

Tenslotte maken de (laan)bomen ten westen van de Verbrughweg en ten noorden van de Adelsweg mogelijk deel uit van een vaste vliegroute van verschillende soorten vleermuizen. Omdat er aan de oostzijde van de Verbrughweg en aan de zuidzijde van de Adelsweg voldoende laanbomen zijn die eveneens een geleidende functie kunnen hebben, is er echter geen sprake van een onmisbare functie van de eerstgenoemde (laan)bomen.

In geen van de te slopen of te renoveren bedrijfshallen werden steenmarteruitwerpselen aangetroffen. Sporen, wissels, uitwerpselen etc. van zoogdieren die behoren tot de categorieën 'streng beschermde soorten' of 'overige soorten' zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Wel werd in de hoogstamboomgaard tijdens het veldbezoek een konijn waargenomen.

In onderstaande tabel zijn de beschermde zoogdiersoorten opgenomen die (mogelijk) een vaste rust- en verblijfplaats in het plangebied hebben. De status van de soorten in de Flora- en faunawet is eveneens weergegeven.

Nederlandse naam en wetenschappelijke naam	FF1	FF2	FF3
Wezel (<i>Mustela nivalis</i>)	X		
Bunzing (<i>Mustela putorius</i>)	X		
Egel (<i>Erinaceus europeus</i>)	X		
Aardmuis (<i>Microtus agrestis</i>)	X		
Bosmuis (<i>Apodemus sylvaticus</i>)	X		
Rosse woelmuis (<i>Clethrionomys glareolus</i>)	X		
Gewone bosspitsmuis (<i>Sorex araneus</i>)	X		
Huisspitsmuis (<i>Crocidura russula</i>)	X		
Veldmuis (<i>Microtus arvalis</i>)	X		
Mol (<i>Talpa europea</i>)	X		
Konijn (<i>Oryctolagus cuniculus</i>)	X		
Haas (<i>Lepus europeus</i>)	X		
Watervleermuis (<i>Myotis daubentonii</i>)			X
Franjestaart (<i>Myotis natterii</i>)			X
Rosse vleermuis (<i>Nyctalus noctula</i>)			X

Nederlandse naam en wetenschappelijke naam	FF1	FF2	FF3
Baardvleermuis (<i>Myotis mystacinus</i>)			X
Gewone grootoorvleermuis (<i>Plecotus auritus</i>)			X
Ruige dwergvleermuis (<i>Pipistrellus nathusii</i>)			X
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)			X

Tabel 4.2.1. Beschermde zoogdiersoorten die (mogelijk) een vaste rust- en verblijfplaats in het plangebied hebben.

FF1 = algemene soorten

FF2 = overige soorten

FF3 = streng beschermde soorten

Vogels

De te slopen hallen bevatten tijdens het veldbezoek geen vogelnesten. Op twee locaties heeft tot voor kort tussen het golfplaten dak en de isolatiwol een duivennest gezeten (waarschijnlijk gaat het hier om nesten van de holenduif); deze waren echter recent omlaag gevallen.

Acht fruitbomen in het plangebied zijn hol. Eén van deze holle bomen bevat een spechtengat dat, te oordelen naar de diameter, gemaakt is door een groene specht. Het is goed mogelijk dat de overige holle bomen in het broedseizoen dienen als nestlocatie voor vogels als koolmees, pimpelmees, spreeuw, boomklever, boomkruiper of gekraagde roodstaart. Alle hier genoemde vogelsoorten zijn soorten waarvoor de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (Dienst Regelingen, 2009b) een omgevingscan eist.

In het plangebied zelf zijn vogelnesten, die de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (Dienst Regelingen, 2009b) jaarrond als een vaste rust- en verblijfplaats ziet, afwezig; de openingen die toegang geven tot de boomholten in de hoogstamweide zijn voor een steenuil te nauw. Op 53 meter afstand van het plangebied bevindt zich echter een steenuilennestkast waarin, volgens de eigenares, dit jaar 3 jonge steenuilen groot kwamen. Deze nestkast bevindt zich in een notenboom in een kleine hoogstamboomgaard aan de Vogelenzangseweg 21 (zie figuren 4.2.1. en 4.2.2). Tijdens het veldbezoek werd een steenuil waargenomen in de hoogstamboomgaard die onderdeel uitmaakt van het plangebied en een bewoonster van Gildeland 24 gaf aan regelmatig een steenuil op de afrastering van haar tuin te zien (circa 50 meter ten noorden van het plangebied). Uit al deze waarnemingen blijkt dat de hoogstamweide in het plangebied deel uitmaakt van een steenuilenterritorium.

Het is mogelijk dat er ook kerkuilen gebruik maken van het plangebied. Nesten van deze soort zijn in en rond het plangebied echter niet aangetroffen.

Overige beschermde soorten

Tijdens het veldbezoek bevonden zich drie tongvarens in/op een van de te slopen loodsen: twee op de betonnen vloer en één op de buitenmuur (zie figuren 4.2.2., 4.2.3. en 4.2.4.). Andere beschermde planten zijn afwezig. Het is mogelijk dat de begroeide delen van het plangebied deel uitmaken van het foerageergebied van algemeen beschermde amfibieën. Doordat er geen wateren aanwezig zijn, is het uitgesloten dat er beschermde waterdieren of voortplantingswateren van amfibieën aanwezig zijn. Ook andere strenger beschermde dier- of plantensoorten zijn niet te verwachten. De (mogelijk) in het plangebied voorkomende beschermde overige soorten zijn in tabel 4.2.2. weergegeven.

Nederlandse naam en wetenschappelijke naam	FF1	FF2	FF3
Tongvaren (<i>Asplenium scolopendium</i>)		X	
Bruine kikker (<i>Rana temporaria</i>)	X		
Gewone pad (<i>Bufo bufo</i>)	X		

Tabel 4.2.2. De in het plangebied voorkomende beschermde plantensoorten en overige beschermde diersoorten. De status van de soorten in de Flora- en faunawet is eveneens weergegeven.

FF1 = algemene soorten

FF2 = overige soorten

FF3 = streng beschermde soorten

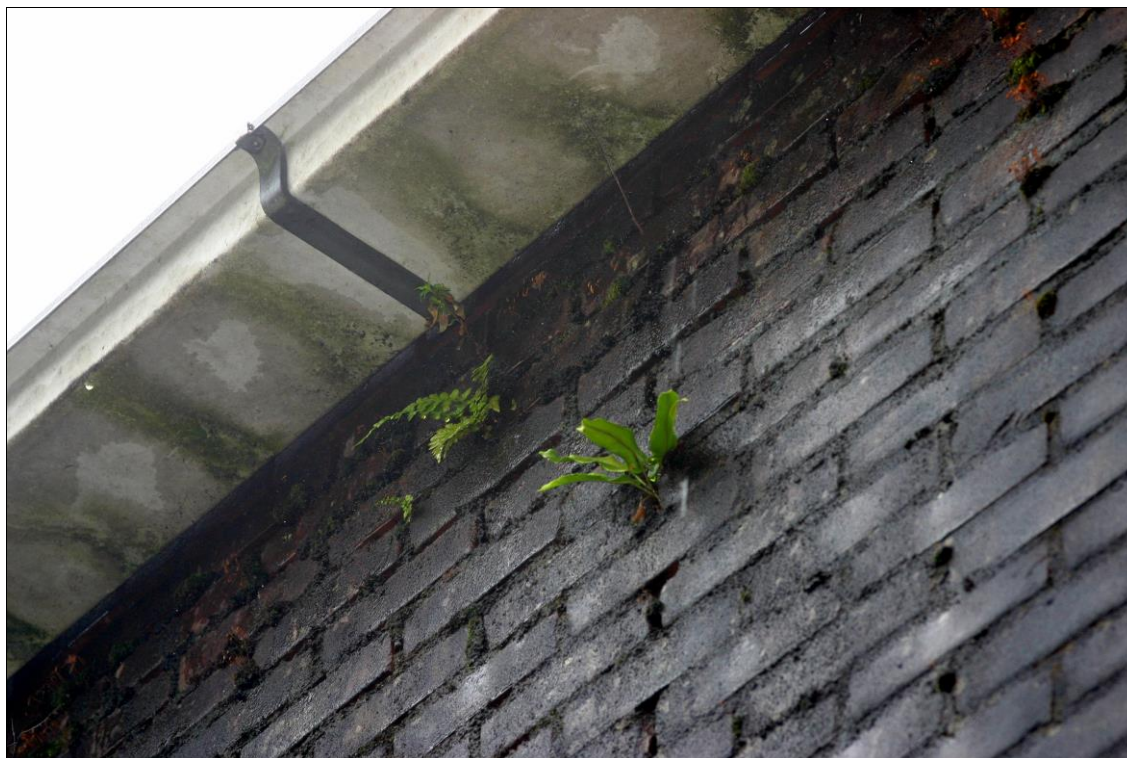
Figuur 4.2.1. Bewoonde steenuilennestkast aan de Vogelenzangseweg 21.

Figuur 4.2.2. Bijzondere locaties in en rond het plangebied.

Figuur 4.2.3. Een tongvaren op de betonnen vloer in de deels te loods.

Figuur 4.2.4. Een tongvaren op de buitenmuur van één van de loodsen.

5. EFFECTEN VAN DE VOORGENOMEN INGREEP

5.1 De ingreep

Een deel van de bedrijfshallen maakt plaats voor een nieuw gebouw en ter plekke van de weide met de circa 20 hoogstamfruitbomen wordt een nieuw gebouw gerealiseerd. De voorgestane situatie is in onderstaande figuur weergegeven (zie figuur 5.1.1).

Figuur 5.1.1. Voorgestane situatie in het plangebied.

5.2 Effecten op algemene beschermde soorten in het plangebied

Door het verdwijnen van de opgaande beplantingen en weide met de hoogstamfruitbomen zal een deel van het foerageergebied van enkele algemeen voorkomende beschermde zoogdieren en amfibieën verdwijnen. Holen en individuen van algemeen voorkomende zoogdieren en amfibieën zullen hierbij mogelijk worden verstoord of verdwijnen. Voor al deze soorten biedt de directe omgeving van het plangebied voldoende andere habitats.

5.3 Effecten op algemene vogels

Het foerageergebied van enkele algemeen voorkomende beschermde vogels zal deels verdwijnen. Voor al deze soorten biedt de directe omgeving van het plangebied echter voldoende andere foerageergebieden. Door de vegetatie buiten het broedseizoen (dus buiten de periode 15 maart – 15 juli) te verwijderen, wordt schade aan vogelnesten, eieren of jonge vogels voorkomen.

5.4 Effecten op omgevingsscansoorten

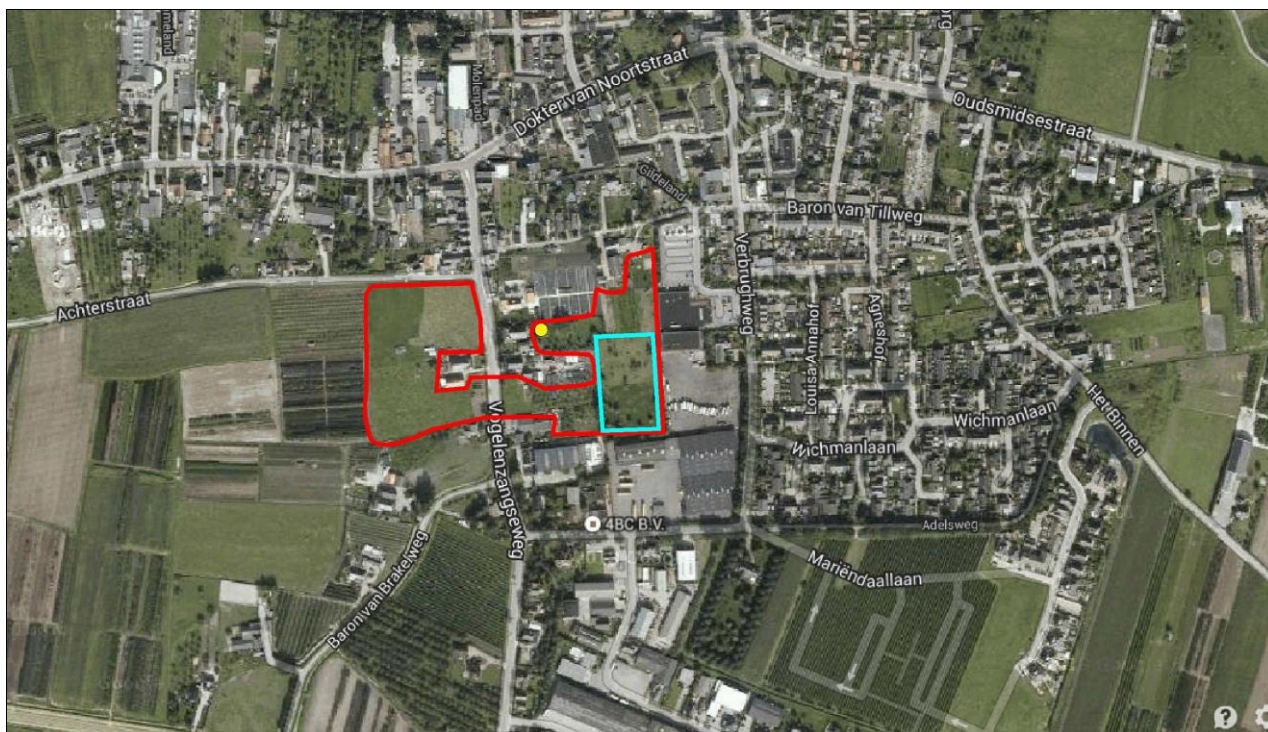
De 8 holle hoogstambomen in het plangebied fungeren in het broedseizoen waarschijnlijk als nestlocatie voor één of meerdere 'omgevingsscansoorten' (groene specht, koolmees, pimpelmees, spreeuw, boomklever, boomkruiper en gekraagde roodstaart). Van deze soorten staat de groene specht vermeld op de Nederlandse Rode Lijst (in de categorie 'kwetsbaar'). Door vóór het rooien van de hoogstambomen in de nabijheid van het plangebied voldoende nestkasten te plaatsen, zal er voldoende broedhabitat voor de meeste van deze vogels beschikbaar blijven. Omdat nestkasten ophangen voor de groene specht weinig zinvol is, en omdat groene spechten goed in staat zijn zelf een nest uit te hakken, dient er op de langere termijn worden gezorgd voor een alternatieve broedhabitat nabij het plangebied. Het voor de steenuil (zie 5.5) aan te leggen mitigatiegebied kan als zodanig dienen. Op de korte termijn is er voldoende alternatieve nestgelegenheid in de directe omgeving voorhanden (o.a. de volwassen hoogstambomen in de boomgaard ten noorden van de Achterstraat).

5.5 Effecten op de steenuil en kerkuil

Op 53 meter afstand van het plangebied bevindt zich een bewoond steenuilennest (kerkuilnesten zijn in en in de directe omgeving rond het plangebied afwezig). De voorgenomen maatregelen mogen in de eerste plaats geen verstoring van dit steenuilennest opleveren. Volgens drs. P.F.M. Beersma (eerste auteur van het boek 'Steenuilen', Beersma et al, 2007) dient er, om verstoring van nesten te voorkomen, bij nieuwbouw te worden uitgegaan van minimaal 50 – 60 meter afstand tot het invlieggat van het steenuilennest (pers. med.). Dhr. H. Thoonen (uilenexpert en uitvinder van de Thoonen-steenuilenkast) adviseert een afstand van minimaal 50 meter (pers. med.). De voorgenomen bouw van de nieuwe loodsen vindt plaats op circa 53 meter afstand van het steenuilennest, en wordt visueel van het nest afgescheiden door de aanwezigheid van bomen. Het is daardoor onwaarschijnlijk dat dit zal leiden tot een noemenswaardige verstoring van het steenuilennest. Bij de bouw van de loodsen (en overige werkzaamheden) hoeft er, qua tijdsplanning daarom geen rekening met de steenuil te worden gehouden. Wel dient er, om verstoring door aanvoerend vrachtverkeer bij de ingebruikname van het plangebied te voorkomen, een lichtdichte afscheiding op de grens van het plangebied worden aangelegd. Deze kan bestaan uit een 3 meter hoge muur of uit een rij coniferen van minimaal 2 meter hoog (die vervolgens zal uitgroeien tot minstens 3 meter hoogte). Het voordeel van coniferen boven een muur, is dat deze voor de steenuil 's winters kunnen dienen als roestplaats.

De weide met de hoogstambomen in het plangebied vormt echter een belangrijk onderdeel van het foerageergebied van de lokale steenuilen. Begraasde hoogstamweiden vormen de optimale habitat voor de steenuil, in mindere mate zijn daarnaast begraasde weilandjes een geschikte habitat voor deze soort. Akkers, onbegraasd grasland, woonwijken en bedrijventerreinen vormen voor de steenuil geen geschikte biotopen. Steenuilen jagen slechts enkele honderden meters rond hun nest (Dienst Regelingen, 2012) en hebben een territorium van 4 tot 20 ha groot (Hoogerwerf en Heijkers, 2007).

Omdat er nabij de nestkast (ten oosten van de Vogelenzangseweg) hooguit 2 ha optimaal en (ten westen van de Vogelenzangseweg) 2 ha suboptimaal steenuilenhabitat aanwezig is, zal de vernietiging van de circa 0,65 ha grote hoogstamboomgaard leiden tot de vernietiging van een belangrijk deel van het lokale steenuilenterritorium. Omdat de steenuil staat vermeld op de Nederlandse Rode Lijst (categorie 'kwetsbaar'), is dit geen gunstige ontwikkeling voor de instandhouding van de soort. Om deze negatieve effecten teniet te doen, zal de vernietiging van de weide met de hoogstambomen daarom moeten worden gemitigeerd, door aanleg van een geschikte foerageerhabitat in de nabijheid van de steenuilennestkast. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door de aanleg van hoogstamboomgaarden ten westen van de Vogelenzangseweg.

Figuur 5.5. Steenuilenhabitats (rood omlijnd) in en nabij het plangebied. De in het plangebied gelegen hoogstamboomgaard is blauw omlijnd, de locatie van de steenuilennestkast is weergegeven met een gele stip.

5.4 Effecten op vleermuizen

De holle bomen in de hoogstamweide en twee betimmeringen van één van de te slopen loodsen vormen fungeren mogelijk als vleermuizenverblijf. In de te renoveren loodsen zijn geen vleermuisverblijven aanwezig. Om de effecten op vleermuizen te kunnen bepalen is er aanvullend vleermuisonderzoek nodig.

5.5 Effecten op de tongvaren

Door de voorgenomen maatregelen verdwijnen de 3 groeiplaatsen van de tongvaren. Om het lokale voortbestaan van deze soort te garanderen dienen de aanwezige tongvarens naar een geschikte nabijgelegen locatie te worden verplaatst.

5.6 Effecten op beschermde natuurgebieden

De dichtstbijzijnde EHS-structuur ligt op ruim 600 meter van het plangebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ligt op 2,1 kilometer afstand van het plangebied. Vanwege de grote afstand tot het plangebied is het niet te verwachten dat de plannen enig effect op de natuurwaarden in dit gebied zullen hebben.

6. CONSEQUENTIES VANUIT DE WET- EN REGELGEVING

6.1 Flora- en faunawet

Beschermde dieren uit de categorie 'algemene soorten': vrijstelling

Voor het vernietigen van holen etc. en verstoren van beschermde zoogdieren en amfibieën van de categorie 'algemene soorten' voor ruimtelijke ingrepen, bestaat een vrijstelling op grond van 'AMvB artikel 75' van de Flora- en faunawet (Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005). Er hoeft daarom geen ontheffing voor algemene soorten te worden aangevraagd.

Vleermuizen: aanvullend onderzoek

Het voorkomen van zomer- paar- of kraamverblijven van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis in de betimmering aan de noordkant van de loods, dient conform het vleermuisprotocol (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus et al., 2013) te worden onderzocht. Conform het vleermuisprotocol zijn daartoe 4 onderzoeksrondes nodig: 1 ochtend en 3 avondbezoeken met batdetectors in de periode 15 mei– 1 oktober.

Het voorkomen van zomer- paar- of kraamverblijven van verschillende boombewonende vleermuissoorten en het voorkomen van winterverblijven van de rosse vleermuis in de holle bomen in de hoogstamweide dient eveneens te worden onderzocht. Conform het vleermuisprotocol zijn daartoe 4 onderzoeksrondes nodig: 1 ochtend- en 3 avondrondes met batdetectors in de periode 15 april– 15 september en een winterinspectie met behulp van een boomcamera in de periode 1 december - 1 maart. Van dit onderzoek kan het batdetectoronderzoek (4 rondes) worden gecombineerd met het in de vorige paragraaf beschreven onderzoek (de boomgaard en de noordelijke betimmering liggen immers in het in figuur 4.2.2. oranje omlijnde gebied. Pas nadat het vleermuisonderzoek is afgerond, mag er worden begonnen met de kap van de hoogstamboomgaard.

Het voorkomen van kraamverblijven van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis in de betimmering aan de zuidkant van de loods (blauw omcirkeld in figuur 4.2.2.), dient conform het vleermuisprotocol (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus et al., 2013) te worden onderzocht. Conform het vleermuisprotocol zijn daartoe 2 onderzoeksrondes nodig: 1 ochtend en 1 avondbezoeken met batdetectors in de periode 15 mei – 15 juli. Pas nadat het vleermuisonderzoek is afgerond, mag er worden begonnen met de slootwerkzaamheden.

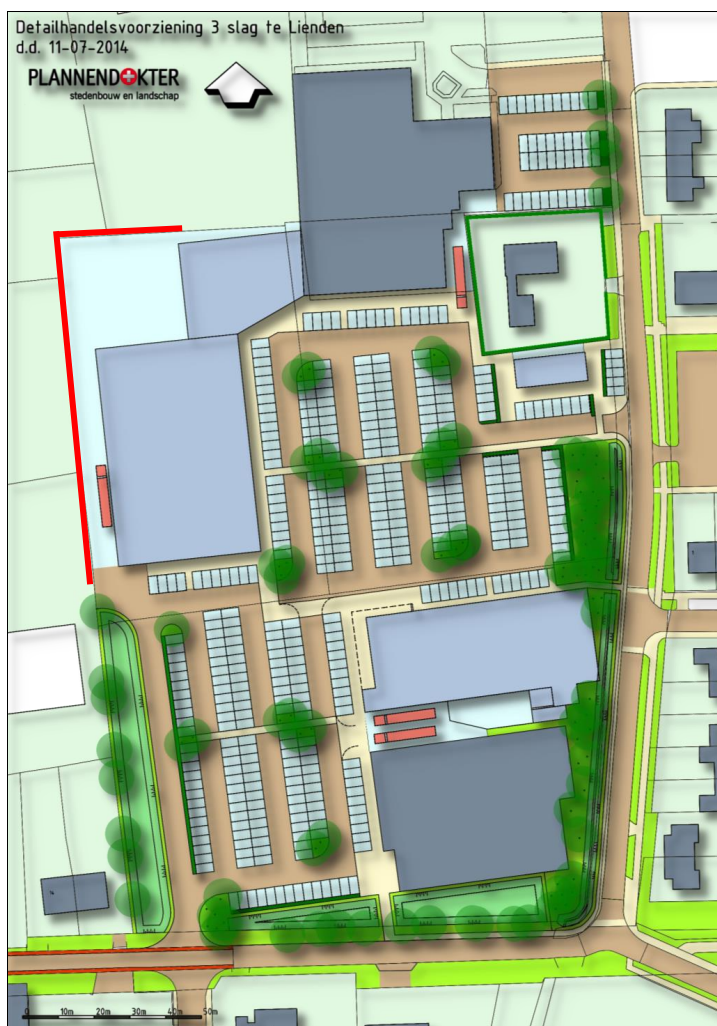
Indien blijkt dat er vleermuisverblijven aanwezig zijn, dan zal er een mitigatieplan worden opgesteld. Hierin wordt aangegeven dat er onder begeleiding van een deskundige en op aangepaste werkwijze worden gesloopt, zodat er geen vleermuisen worden gedood of verstoord. Ook wordt in het mitigatieplan aangegeven hoe de gevonden vleermuisverblijven worden gemitigeerd, conform de betreffende soortenstandaard.

Steenuil: mitigatie voor het verlies aan foerageergebied en aanvullend onderzoek

Steenuilennesten zijn jaarrond beschermd en rondom het nest dient voldoende habitat aanwezig te zijn om de jongen succesvol groot te kunnen brengen (Dienst Regelingen, 2009b en 2009c). Omdat mag worden aangenomen dat de 0,65 ha grote hoogstamboomgaard in het plangebied een belangrijk deel van het territorium van de steenuil vormt, dient hiervoor te worden gemitigeerd in de directe nabijheid van de nestkast. Omdat de te vernietigen weide met hoogstambomen als een ideale steenuilenhabitat moet worden gezien, is het, vanuit de Soortenstandaard Steenuil (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014a) noodzakelijk om bij de mitigatieplicht uit te gaan van de aanleg van een hoogstamboomgaard met een gelijke oppervlakte in het huidige territorium. Het is ook mogelijk de mitigatie uit te voeren naast het huidige steenuilenterritorium, maar dan dient eerst te worden aangetoond dat dit geen territorium van een ander steenuilenpaar betreft. De nieuw aan te leggen hoogstamweide dient vervolgens te worden begraasd met vee.

Om verstoring van het nest te voorkomen dient er een lichtdichte afscheiding op de grens van het plangebied worden aangelegd (een 3 meter hoge muur of een rij coniferen van minimaal 2 meter hoog, die zal uitgroeien tot minstens 3 meter hoogte). De locatie van de te plaatsen afscheiding is weergegeven in figuur 6.1.

Deze lichtdichte afscheiding dient te worden geplaatst, voordat de overige werkzaamheden worden gestart (zodat verstoring van een bewoond steenuilennest wordt voorkomen in de sloop- en bouwfase).

Figuur 6.1. Voorgestane situatie in het plangebied met de locatie van de te plaatsen visuele afscheiding (rode lijn).

De Soortenstandaard Steenuil stelt tevens dat moet worden nagegaan of er andere steenuilennesten en – territoria in de omgeving van het plangebied aanwezig zijn. Dit is van belang om er zeker van te zijn dat de hiervoor genoemde mitigatie plaats vindt in of tegen het territorium van de in het plangebied foeragerende steenuil (en niet in een aangrenzend steenuilenterritorium). Daartoe is aanvullend steenuilenonderzoek nodig middels twee avondbezoeken in de periode 15 februari tot en met 15 juni en een interviewronde rond het plangebied. Tijdens dit onderzoek zal er tevens, conform de Soortenstandaard kerkuil (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014b) worden gespeurd naar kerkuilnesten.

Indien de mitigatie en het steenuilenonderzoek zoals hierboven voorgesteld worden uitgevoerd, dan wordt de functionaliteit van het steenuilenleefgebied behouden. Desondanks kan niet worden voorkomen dat er een verstoring van een vaste rust- en verblijfplaats (het steenuilenterritorium) plaatsvindt. Dit is verboden krachtens artikel 11 van de Flora- en faunawet. Er moet daarom bij de bevoegde instanties worden nagegaan of het nodig is een ontheffing op artikel 11 (verbod op verstoren vaste rust- en verblijfplaatsen) van de Flora- en faunawet aan te vragen.

Omgevingsscansoorten: aangepaste werkwijze en nieuwe nestkasten plaatsen

De boomholten in de te vernietigen hoogstamweide bevatten mogelijk nestlocaties van vogelsoorten als de groene specht, koolmees, pimpelmees, spreeuw, boomklever, boomkruiper en gekraagde roodstaart. Deze vogels zijn zogenaamde 'omgevingsscansoorten'.

Ten aanzien van dergelijke vogelsoorten eist de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (Dienst Regelingen, 2009b) een omgevingsscan. Dat houdt in dat aannemelijk moet worden gemaakt dat deze soorten in de omgeving van het plangebied kunnen blijven voortbestaan. In paragraaf 5.4 is al uitgelegd dat hiertoe mitigatie voor het verlies aan nestlocaties noodzakelijk is.

In dit verband moeten er in de nieuw aan te leggen hoogstamweide 4 nieuwe koolmezenkasten (ook geschikt voor pimpelmezen), 1 boomkleverkast (ook geschikt voor boomkruipers) 2 spreeuwenkasten, 1 kast voor de gekraagde roodstaart en 2 groene spechtenkasten worden geplaatst. Al deze kasten dienen op het oosten te worden bevestigd, op een minimale hoogte van 2 meter. In plaats van het ophangen van nieuwe nestkasten kunnen ook de holle perenbomen in het plangebied worden verplaatst. Deze maatregel is uiteraard veel duurder, maar heeft als voordeel dat er direct een mooi beeld ontstaat en er een veel waardevollere biotoop voor meerdere diersoorten ontstaat.

Tongvarens: verplaatsen volgens goedgekeurde gedragscode

Tongvarens zijn beschermd en vallen in de beschermingscategorie 'overige beschermde soorten'. Het vernietigen van tongvarens of hun groeiplaats is verboden krachtens artikel 8 van de Flora- en faunawet. De drie tongvarens zullen volgens de goedgekeurde gedragscode voor de bouw en ontwikkelingssector (Arcadis, 2009) worden verplaatst naar een geschikte locatie nabij het plangebied. Doordat dit door een bevoegde deskundige zal worden uitgevoerd, is daartoe geen ontheffing op de Flora- en faunawet nodig.

Voorkomen doden of verwonden dieren

De in de Flora- en faunawet genoemde 'algemene zorgplicht' is ook op beschermde soorten uit de categorie 'algemene soorten' van toepassing. Beschermde diersoorten (ook die van de categorie 'algemene soorten') die tijdens het verwijderen van vegetatie en het vergraven van grond worden aangetroffen, moeten direct worden gevangen en in het aangrenzende gebied worden vrijgelaten.

6.2 Overige regelgeving

Omdat er geen negatieve effecten op de EHS zijn te verwachten, zijn er op dit punt geen bezwaren vanuit het provinciale natuurbeleid. Omdat er ook geen negatieve effecten op Natura 2000-gebieden of andere beschermde natuurgebieden zijn te verwachten, is er geen vergunning nodig op grond van de Natuurbeschermingswet (ex artikel 19d lid 1).

Literatuur

- Arcadis. 2009. Gedragscode Flora- en faunawet voor de bouw- en ontwikkelsector. Bouwend Nederland en Neprom.
- Beersma, P., W. Beersma en A. van den Burg. 2007. Steenuilen. Vogelbescherming Nederland en Vogelbescherming België.
- Dienst Regelingen. 2009a. Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit.
- Dienst Regelingen. 2009b. Bijlage aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten. Ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit.
- Dienst Regelingen. 2009c. Uitleg Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.
- Hoogerwerf, G. en D. Heijkers (Red.). 2007. Methodiek Natuurcompensatie Limburg. Bepaling mitigatie en compensatie bij aantasting natuurwaarden. Natuurbalans-Limes divergens, Nijmegen.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005-A. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten! Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005-B. Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
- RAVON, 2006. Waarnemingenoverzicht 2005. RAVON, 24: 46-64.
- RAVON, 2007. Waarnemingenoverzicht 2006. RAVON, 27: 46-64.
- RAVON, 2010. Waarnemingenoverzicht 2007 en 2008. RAVON, 34: 61-80.
- RAVON, 2011. Waarnemingenoverzicht 2010. RAVON, 42: 105-119.
- RAVON, 2013. Waarnemingenoverzicht 2012. RAVON, 51: 119-132.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. 2014a. Soortenstandaard Steenuil. *Athene noctua*. Versie 1.1.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. 2014b. Soortenstandaard Kerkuil *Tyto alba*. Versie 1.1.